

به نام خدا

اظهار نظر کارشناسی درباره:

«طرح الحاق یک بند به جزء (۳-۲۴) قانون بودجه سال ۱۳۹۱»

مختص صنایع نفتی

هدف و موضوع طرح

نمایندگان مجلس شورای اسلامی از طریق ارائه این طرح درصدد تأمین اعتبار خرید قیر مورد نیاز طرح‌های تملک دارایی‌های سرمایه‌ای ملی و استانی وزارت راه و شهرسازی، بنیاد مسکن و طرح‌ها و پروژه‌های شهرداری‌های کشور هستند. روش تأمین اعتبار به این شکل است که وزارت نفت با اختصاص نفت خام به میزان یک میلیارد دلار به پالایشگاه‌ها قیر مورد نیاز را تأمین می‌کند. در پایان سال معادل ریالی این مبلغ با نرخ روز تسعیر ارز از سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کسر می‌شود.

بررسی مفاد طرح

- این طرح از این جهت که معادل ریالی مبلغ یک میلیارد دلار به خزانه کشور واریز نمی‌شود و از خزانه این مبلغ پرداخت نمی‌شود، مغایر اصل پنجاه و سوم قانون اساسی است.^۱
- رقم مندرج در جزء «۳-۲» قانون بودجه سال ۱۳۹۱ کشور در سرجمع ارقام ماده واحده و جداول کلان بودجه قرار داشت. اما اصلاحیه فعلی به دلیل آنکه قرار است رقم پرداختی در آخر سال با رقم سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای تسویه شود، اجزای بودجه شامل جداول کلان و اعتبارات دستگاه‌ها را تحت تأثیر قرار می‌دهد. در این صورت لازم است تمام تغییرات در این اجزا و جداول لحاظ و به مجلس عرضه شود. علاوه بر این، رعایت نکردن این موضوع اصول وحدت و جامعیت بودجه را زیر سؤال می‌برد.
- از آنجا که مبلغ مذکور باید از سرجمع اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای کسر و تسویه شود، لازم است فهرست کامل طرح‌هایی که قرار است مبلغ مذکور از آنها کسر شود و سهم هر طرح از کل مبلغ فوق ارائه شود.
- شهرداری‌های کشور از بودجه اعتبارات تملک دارایی‌های سرمایه‌ای استفاده نمی‌کنند. اختصاص ۴۰ درصد از اعتبار مذکور به شهرداری‌ها به معنای جابجایی اعتبارات از بخش تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به هزینه‌ای است. در این صورت لازم است در بخش اعتبارات هزینه‌ای ردیفی تحت عنوان «کمک به شهرداری‌های نیازمند - موضوع تأمین قیر» ایجاد و مبلغ مورد نظر درج شود. انجام این کار نیز به معنای اصلاح بودجه و جابجایی اعتبارات از بخش تملک دارایی‌های سرمایه‌ای به هزینه‌ای است. ضمناً همه شهرداری‌ها نیازمند نیستند، بنابراین باید قید می‌شد که قیر مثلاً به شهرداری شهرهای زیر ۱۰۰ هزار نفر جمعیت تعلق می‌گیرد.
- در قوانین موجود و در طرح پیشنهادی ضوابط معاملات تهاتری و معاوضه‌ای نفت با قیر مشخص نیست. این موضوع علاوه بر ایجاد مشکلات ارزشیابی و حسابرسی، فرآیند نظارت دستگاه‌های نظارتی (به‌ویژه دیوان محاسبات کشور) را نیز با مشکل مواجه خواهد کرد. بنابراین با اصل پنجاه و پنجم قانون اساسی نیز می‌تواند مغایر باشد.

نتیجه‌گیری

- طرح مذکور با اصل پنجاه و سوم قانون اساسی مغایر است.
- راهکار اجرایی مشکل کمبود قیر برای طرح‌های عمرانی وزارت راه و شهرسازی و طرح‌های هادی روستایی می‌توانست افزایش تخصیص اعتبار باشد. در مورد شهرداری‌های نیازمند قیر نیز باید ردیفی تحت عنوان «کمک به شهرداری‌های نیازمند - موضوع تأمین قیر» در بخش اعتبارات هزینه‌ای بودجه کشور ایجاد می‌شد.
- باتوجه به عدم پیش‌بینی راهکار مندرج در بند «۲» قسمت نتیجه‌گیری گزارش پیشنهاد می‌شود کلیات طرح مزبور رد شود.

۱. کلیه دریافت‌های دولت در حساب‌های خزانه‌داری کل متمرکز می‌شود و همه پرداخت‌ها در حدود اعتبارات مصوب به موجب قانون انجام می‌گیرد.